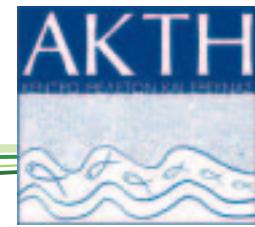

Στην αυλή της Γης

Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας AKTI. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν η Ξένια Ι. Λοιζίδη Πολιτικός Μηχανικός/ Ακτομηχανικός, ο Μιχάλης Ι. Λοιζίδης, χημικός μηχανικός - μηχανικός Περιβάλλοντος και η Κυριακή Δημητρίου, υπεύθυνη προγραμμάτων της AKTI, συντονίστρια του προγράμματος εργασιακής εμπειρίας ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ, που υλοποιείται με τη συνεργασία της AKTI και της EuroLife. Για τις απόψεις/ σχόλια/ εισηγήσεις σας στο akti@akti.org.cy, www.akti.org.cy

Ο κυπριακός κέδρος - Από τη λαογραφία στην έρευνα για τη διατήρησή του

ΟCedrus brevifolia ή κοινός κέδρος η βραχύφυλλη (κυπριακός κέδρος) αποτελεί ενδημικό δέντρο της Κύπρου, δηλαδή βρίσκεται μόνο στην Κύπρο και πουθενά αλλού στον κόσμο. Το ειδός αυτό σχηματίζεται έναν μόνο πληθυσμό με περιορισμένη εξάπλωση (~700 ha) στο Δάσος Πάφου (900-1.400m υψόμετρο). Ο πληθυσμός αυτός είναι κατακερματισμένος (διαιρεμένος σε μικρά τμήματα) στις θέσεις: Τριπύλος, Μαύροι Γκρέμοι, Σελλάι της Ελλαίς, Έξω Μύλος και Θρονί. Η παρουσία του κέδρου στο νησί χάνεται μέσα στους αιώνες. Ο Θεόφραστος (370-287π.Χ.), πατέρας

της βοτανικής επιστήμης, είναι ο πρώτος που κατέγραψε την παρουσία του είδους στο νησί, στο βιβλίο του "Περί Φυτών Ιστοριών 5.8.I". Ο Πλάτινος (23-79μ.Χ.), πέρα από την επιβεβαίωση για την παρουσία του είδους στο νησί, διευκρινίζει ότι για την κατασκευή του πλοίου του Δημητρίου του Πολιορκητή χρησιμοποιήθηκε ξυλεία από κυπριακό κέδρο. Με το πέρασμα του χρόνου οι αναφορές χάθηκαν, μέχρι που ο Ρώσος μοναχός Bars'kyj (?αρκου) κατά την περιήγησή του στο νησί (1726-1736) περιγράφει τη φυσική ομορφιά του κέδρου, που φύεται σε μια μόνο θέση πλησίον του μοναστηρίου του Κύκκου. Μάλιστα αναφέρει ότι αρκετές από τις ζύλινες κατασκευές του μοναστηρίου είναι κατασκευασμένες από ξυλεία κέδρου. Η τοπική παράδοση θέλει τον κυπριακό κέδρο στενά συνδεδεμένο με το μοναστήρι του Κύκκου, μιας και τα κέδρα ονομάζονται και πεύκα της Παναγίας, αφού κατά την επισκέψη της Παναγίας στο μοναστήρι του Κύκκου, τα πεύκα για να την τιμήσουν γονάτισαν, και Αυτή για να τα ανταμείψει άλλαξε τη μορφή τους, μετατρέποντάς τα σε πολύ όμορφα κέδρα.

Με βάση πρόσφατη επιστημονική μελέτη, εκτιμάται ότι το είδος έχει διαχωριστεί από τα άλλα είδη κέδρου της Μεσογείου (Cedrus libani & Cedrus atlantica) πριν από 6,56 1,20 εκατομμύρια χρόνια. Το είδος συμπεριλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου ενώ ο οικότοπός του χαρακτηρίζεται ως

Οικότοπος Προτεραιότητας, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία των Οικοτόπων. Το γεγονός αυτό καθιστά την Κυπριακή Δημοκρατία υπόχρεη να αναπτύξει μέτρα για τη διατήρησή του. Η επιτακτική ανάγκη για ανάπτυξη ορθολογιστικών και αειφόρων πρακτικών διατήρησής του είναι πλέον επιβεβλημένη αφού η κλιματική αλλαγή λειτουργεί καταλυτικά ως προς τη βιωσιμότητά του. Στο πλαίσιο ενίσχυσης της υφιστάμενης γνώσης για τον κυπριακό κέδρο υλοποιείται το ερευνητικό έργο: "Ευπάθεια του ενδημικού Cedrus brevifolia από την Κύπρο: Ανίχνευση των γονιδίων και των γνωρισμάτων φαινοτυπικής ποικιλότητας που συνδέονται με την προσαρμογή" (ΔΙΔΑΚΤΩΡ/0609/13). Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την Κυπριακή Δημοκρατία μέσω του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, και υλοποιείται από ένα οργανωμένο δίκτυο συνεργατών, αποτελούμενο από: το Frederick Research Centre (Ανάδοχος φορέας), το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών Γαλλίας, το Δημοκρίτεο Πανεπιστήμιο Θράκης και το τμήμα Δασών. Το έργο επικεντρώνεται στη μελέτη της γενετικής και βιολογικής προσαρμογής του είδους εντός των ορίων εξάπλωσής του, μέσα από τις επιδράσεις που δέχθηκε σε διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες και χρονικές περιόδους. Καινοτομία του έργου αποτελεί ότι για πρώτη φορά μελετάται αριθμός βιολογικών και οικολογικών παραμέτρων για την κατανόηση της προσαρμογής ενός ενδημικού φυτού της Κύπρου, με σκοπό τη σύνταξη αειφόρων διαχειριστικών μέτρων για τη διατήρησή του. Τα συμπεράσματα του έργου θα αποτελέσουν τη βάση για τη σύνταξη στρατηγικής διατήρησής του είδους τόσο εντός όσο και εκτός των φυσικών ορίων εξάπλωσής του, λαμβάνοντας υπόψη τη γενετική προσαρμοστικότητά του. Αποτέλεσμα του έργου έχουν παρουσιαστεί σε επιστημονικά συνέδρια του εξωτερικού, γεγονός που καταδεικνύει το ευρύτερο ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για τα είδη της κυπριακής χλωρίδας. Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.ncu.org.cy/genocedar/>

ZΩ! ...σε έναν τόπο που το αλάτι φτιάχνει υπερθέαμα!

Την περασμένη Τετάρτη βρέθηκα με τις κόρες μου στην Λάρνακα. Επιστρέφοντας από τη θάλασσα, σταματήσαμε στην αλυκή. Οχι στον τεκκέ, αλλά σε εκείνο το μέρος που παλιά έφτιαχναν τον σωρό από το αλάτι. Είχα χρόνια να κατέβω στην αλυκή! Θυμάμαι, σαν σε όνειρο από τα παιδικά μου χρόνια, τα γαϊδουράκια στη σειρά να πηγαίνονται ασταμάτητα κουβαλώντας το αλάτι. Πολύ ωραίος ο χωμάτινος πεζόδρομος- ποδηλατόδρομος (ευτυχών δεν εφάρμοσε η Πολεοδομία τις τεράστιες διατομές της, που τις υλοποιεί στους παραλιακούς πεζόδρομους και διαλύει κάθε αίσθηση κλίμακας και μέτρου). Πίσω στην αλυκή όμως: ήταν η ώρα που ο ήλιος έδει πίσω από τις ανεμογεννήτριες, προς το Σταυροβούνι. Η αλυκή εκκωφαντικά λευκή και, πώς μου φάνηκε, σαν άυλη! Μια τεράστια, νεκρή λίμνη...Στους δικούς της ρυθμούς, στον δικό της φαντασμαγορικό και ήσυχο κόσμο. Ένα αλμυρό, λευκό παραμύθι, μερικά μέτρα μόλις από τις πολυσύχναστες παραλίες και τις οδούς. Το απόλυτο υπερθέαμα!

ΞΛ

ΜΙΚΡΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ ...στις δροσιές του Κάθηκα!

Το περασμένο Σαββατοκύριακο, που η Κύπρος ψηνότων από τη ζέστη, ο Κάθηκας ήταν μια όαση δροσιάς! Μόλις 15 λεπτά με το αυτοκίνητο από τη θάλασσα. Ζακέτες το βραδάκι στις βερράντες, με κουβέρτα στο ύπνο, ξεκούραστος και ελαφρύς, με το αεράκι να μπαίνει από τα μισονιχτά παντζούρια. Ραφιναρισμένος ο αέρας της θάλασσας του Ακάμα, ανεβαίνει στο χωριό. Μυρίζουν τα αμπέλια, φορτωμένα καρπό, οι φορμοζίες, οι μαραπέλλες, κόκκινες, κίτρινες, μορφή, τα γιασεριά και τα σχοίνια. Πρωινός καφές κάτω από τη μουριά με χαλλούμι, ντομάτες άνυ-

δρες και μυρωδάτες κουμουλιές της Φωστείρας.

ΞΛ